
Aika 15.06.2023, klo 09:00 - 11:20

Paikka Willatehdas, Hyvinkää

Käsitellyt asiat

§ 18 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus, pöytäkirjantarkastajien valinta

§ 19 Tiedoksiantoja

§ 20 Rahoitus- ja talousjaosto vuoden 2023 kokousaikataulu

§ 21 Vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kehys

§ 22 Talouden toteutuma 1.1.-30.4. ja tilinpäätösennuste

Saapuvilla olleet jäsenet

Annika Kokko, puheenjohtaja
Tapio Havula, 1. varapuheenjohtaja
Kimmo Behm
Annika Lappalainen
Arto Lindberg
Irma Pahlman
Sari Silventoinen

Muut saapuvilla olleet

Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja, sihteeri
Sanna Kaukua, talouspäällikkö
Pirjo Laitinen-Parkkonen, johtajaylilääkäri, kehitys- ja tutkimusjohtaja
Helinä Perttu, saapui 09:53
Sannamari Nousiainen, § 19
Ville Riihinen, § 19
Mari Patronen
Susanna Pitkänen
Kristiina Kariniemi-Örmälä
Suvi Salin
Roope Levanto, § 19

Poissa

Mikko Komulainen, vt. hyvinvointialuejohtaja
Lilli Salmi

Allekirjoitukset

Annika Kokko
Puheenjohtaja

Päivi Tarsia
Sihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue 26.06.2023 klo 13:17. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

19.06.2023

19.06.2023

Annika Lappalainen

Kimmo Behm

§ 18**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus, pöytäkirjantarkastajien valinta****Ehdotus**

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Toimitetaan nimenhuuto ja todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus. Kokouksen esityslista liitteineen on toimitettu jaoston jäsenille ja kokoukseen osallistuville viranhaltijoille 9.6.2023 sekä julkaistu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kotisivuilla. Kokoukselle valitaan jaoston jäsenistä kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Kimmo Behm ja Annika Lappalainen.

§ 19**Tiedoksiantaja**

Liitteet

1 Keusote_toteutus-ja_rahoitusmallien_vertailu_5.6.2023

- Palvelujen verkostosuunnitelma, salkutuksen tilannekatsaus/hallintopäällikkö Sannamari Nousiainen
- Tuusulan hyvinvointikeskus, toteutus- ja rahoitusmallien vertailu/Inspira Oy

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Merkittään tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi

-Inspira Oy:n Ville Riihisen ja Roope Levannon esittelemä selvitys Keusoten hyvinvointikeskuksen toteutus- ja rahoitusvaihtoehtoista.

-hallintopäällikkö Sannamari Nousiaisen esitys palveluverkkoselvityksen tilojen salkutuksesta.

Arto Lindberg ei ollut läsnä käsiteltäessä hyvinvointikeskuksen toteutus- ja rahoitusvaihtoehtoja.

Tämän asian käsittelyn jälkeen pidettiin tauko klo 10.05-10.10.

§ 20**Rahoitus- ja talousjaosto vuoden 2023 kokousaikataulu**

KEUHDno-2023-2332

Valmistelija / lisätiedot:

Outi Narinen

outi.narinen@keusote.fi

johdon sihteeri

Rahoitus- ja talousjaoston kokousten aikataulutusta vuodelle 2023 on suunniteltu siten, että se rytmittyisi hyvin vuoden talousarvion 2023 laadintaprosessiin, seminaareihin sekä päätöksentekoon.

Ehdotukset loppuvuoden kokousajoiksi ovat:

To 24.8. klo 9-11

To 7.9. klo 9-11

To 12.10. klo 9-11

To 26.10. klo 9-11

To 23.11. klo 9-11

Tarvittaessa kokoukset voivat olla myös Teamsin kautta.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Hyväksytään syksyn kokousajat.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Rahoitus- ja talousjaosto, § 12, 13.04.2023**Kehittämis- ja tulevaisuuslautakunta, § 19, 26.04.2023****Rahoitus- ja talousjaosto, § 21, 15.06.2023****§ 21****Vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kehys**

KEUHDno-2023-1417

Rahoitus- ja talousjaosto, 13.04.2023, § 12

Valmistelijat / lisätiedot:

Sanna Kaukua

sanna.kaukua@keusote.fi

talouspäällikkö

Liitteet

1 Talousarvion valmistelutilanne, liite rahoitus- ja talousjaosto 13.4.2023

Vuoden 2023 talousarvio

Vuoden 2024 talousarviovalmistelun pohjana on vuoden 2023 talousarvio. Aluevaltuuston 8.12.2022 hyväksymä talousarvio on 65,7 Me alijäämäinen. Talousarviossa valtionrahoitus perustui VM:n vuonna 2022 julkaisemiin laskelmiin ja valmisteluvaiheessa voimassa olleeseen rahoituslakiin. Vuoden 2023 rahoitus määräytyy kuntien vuosien 2021 ja 2022 sote-kustannusten perusteella ja laskemissa vuoden 2022 kustannukset perustuivat kuntien sote-talousarvioihin. Rahoituslakia on muutettu siten, että vuoden 2023 rahoitusta korjaava kertaerä kirjataan vuodelle 2023 eikä vuodelle 2024, kuten talousarvion valmisteluvaiheessa oli. VM on julkaissut 3.3.2023 hyvinvointialuekohtaisen arvion vuoden 2023 rahoituksen kertakorvauksesta. Arvion mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen rahoitus olisi n. 29,3 Me suurempi kuin vuoden 2023 talousarviossa arvioitu rahoitus. Lopullinen vuoden 2023 rahoitus selviää kuitenkin vasta syksyllä 2023, kun kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstiedot on valmiina.

Hyvinvointialueille on tulossa vuonna 2023 n. 350 Me avustusta, josta Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen osuus on n. 12,7 Me. Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki ovat sopineet, että lisärahoituksesta kohdennetaan HUS:lle 25 Me. Tämä huomioiden Keski-uudenmaan hyvinvointialueelle kohdentuva avustus olisi n. 9 Me. Avustusta voi käyttää vuosina 2023-2025 ja alustava arvio on, että vuonna 2023 avustusta käytettäisiin n. 3 Me.

Henkilöstökulujen sopimuskorotukset on varmistuneet ja alustavan arvion mukaan ne aiheuttavat n. 2,9 Me:n kasvun alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Tämä täsmentyy kuitenkin kevään aikana, kun henkilöstöpalveluissa tehdään tarkempia laskelmia korotusten vaikutuksista.

Kun edellä esitetyt asiat huomioidaan, vuoden 2023 talousarvion alijäämä olisi n. 36,3 Me. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella laaditaan ensimmäinen tilinpäätösennuste tammi-maaliskuun perusteella huhtikuussa, joten tässä tarkastelussa ei ole vielä voitu huomioida palvelualueiden ennusteiden mahdollisia poikkeamia talousarvioon verrattuna.

Hyvinvointialuelain mukaan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Mikäli vuoden 2023 tilinpäätös on alijäämäinen, on alijäämä katettava vuoden 2026 loppuun mennessä. Tässä määräjassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Vuoden 2024 talousarvion lähtökohdat

Ensimmäisissä vuoden 2024 talousarviolaskelmissa on huomioitu seuraavat oletukset suhteessa edellä kerrottuun valtionrahoituksella, avustuksella ja henkilöstökuluilla korjattuun vuoden 2023 talousarvioon:

- asiakasmaksutuottojen kasvu 2 % (maksujen indeksikorotukset v. 2024)
- henkilöstökulujen kasvu n. 2,3 % (perustuu tiedossa oleviin sopimuskorotuksiin)
- palvelujen ostojen hintojen korotukset 5 %
- muiden toimintakulujen kasvu (vuokrat) 5 %
- erikoissairaanhoidon kasvu 3 %
- pelastustoimen kasvu 3,5 %
- rahoitustuotot ja -kulut sekä poistot arvioitu voimassa olevan taloussuunnitelman mukaan

VM on julkaissut ensimmäiset laskelmat vuoden 2024 rahoituksesta ja niiden perusteella valtionrahoitus vuonna 2024 olisi n. 807,1 Me. Valtionrahoituksen määräytymisperiaatteet on esitetty jäljempänä.

Näillä oletuksilla vuoden 2024 talousarvio olisi n. 22,9 Me alijäämäinen. Mikäli vuoden 2023 tilinpäätös olisi 36,3 Me alijäämäinen, olisi kumulatiivinen alijäämä vuoden 2024 lopussa n. 59,3 Me.

Palvelualueiden talousarvioneuvottelut

Talousarvioprosessin mukaisesti ensimmäiset palvelualueiden talousarvioneuvottelut on käyty maaliskuuhun vaihteessa. Neuvotteluissa palvelualueet esittivät alustavia muutostarpeita suhteessa vuoden 2023 talousarvioon. Esitetyt muutostarpeet olivat yhteensä n. 10-10,5 Me, josta henkilöstömuutosten osuus oli n. 5,5-6,1 Me ja muiden muutosten osuus n. 4,4 Me. Osa esitetyistä muutostekijöistä saataneen katettua palvelualueilla ja osa on erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon välistä määrärahan siirtoa. Mikäli kaikki muutostekijät huomioitaisiin, olisi vuoden 2024 talousarvion alijäämä n. 33,4 Me ja vuosien 2023 ja 2024 kumulatiivinen alijäämä lähes 70 Me. Palvelualueiden neuvotteluissa on käyty läpi, ettei valtionrahoitus mahdollista esitettyjä lisäyksiä ja seuraaviin neuvotteluihin onkin annettu tehtäväksi tuoda karsitut esitykset. Tämä edellyttää, että palvelualueet käyvät keskustelua tarkoituksenmukaisimmasta tavasta järjestää palveluja ilman esitettyjä lisäresursseja. Toinen neuvottelukierros käydään toukokuun puoleenväliin mennessä.

Talousarviolaskelmissa ei ole huomioitu valmisteilla olevan hyvinvointialueohjelman toimenpiteitä. Laskelmat osoittavat, että hyvinvointialueohjelman toimenpiteiden tulee olla mittavat, jotta lain määräyksen mukainen alijäämän kattamisvelvoite

saadaan täytettyä. Hyvinvointialueohjelma on tarkoitus tuoda päätöksentekoon kesäkuussa ja ohjelman toimenpiteet huomioidaan vuoden 2024 talousarvion kehyksessä, joka tulee päätöksentekoon 20.6.2023.

HUS

HUS:n talousarvion valmistelu etenee yhteistyössä Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin sekä HUS:n kanssa. Parhailaan valmistellaan HUS:n talousarviokehyksen periaatteita. Talousarviokehyksen ensimmäinen käsittely on johdon yhteistyökokouksessa 18.4.2023. Vuoden 2024 talousarviokehyksen ja valmistelun periaatteiden hyväksyntä on HUS:n yhtymäkokouksessa 15.6.2023. Ennen HUS:n yhtymäkokousta hyvinvointialueilla on mahdollisuus antaa lausunto kehyksestä ja valmisteluperiaatteista. HUS:n kehystä tarkistetaan tarvittaessa syksyn 2023 aikana rahoituksen selkiinnyttä.

HUS:n osuus on noin 37 % Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen toimintakuluista. HUS:n kuluvan vuoden talousarvio on laadittu perussopimuksen mukaisesti nollatulokseen. Alustavien arvioiden mukaan tähän pääseminen on haastavaa mm. sote-palkkaratkaisun vuoksi. Vuoden 2024 tilanne on haastava, koska valtionrahoitus ei mahdollista kasvua. Koska valtionrahoitus on yleiskatteista, tulee erikoissairaanhoidon menojen ylittyminen kattaa peruspalveluista. Tärkeää on, että myös erikoissairaanhoidon pyrkii aktiivisesti toimenpiteillään pysymään kuluvan vuoden talousarviossa sekä hillitsemään tulevien vuosien kasvupaineita. Hyvinvointialueen tulee tehdä tiivistä yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa tuottavuuden parantamiseksi mm. prosesseja ja työnjakoja tarkastelemalla. HUS:n investoinnit vaikuttavat hyvinvointialueiden maksuosuuksiin kasvavien käyttökustannusten sekä poistojen ja rahoituskulujen kautta, joten investointeja tulee tarkastella kriittisesti ja yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa.

Valtionrahoitus

Hyvinvointialueiden rahoitusmallissa sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituspohjaa korotetaan vuosittain arvioidulla palvelutarpeen ja kustannustason kasvulla. Hyvinvointialueiden suurimpana rahoituskriteerinä on THL:n tutkimukseen perustuva sote-palvelutarvekerroin. Sen perusteella määräytyy noin 80 % yleiskatteisesta rahoituksesta. Iän ja sukupuolen vaikutus sote-palvelujen käytöstä aiheutuneisiin suoriin kustannuksiin on vähäinen. Tärkein palvelujen tarvetta selittävä tekijä on sairastavuus. Palvelutarpeen arvioitu kasvu huomioidaan täysimääräisesti sote-uudistuksen voimaantulovuoden 2023 ja sitä seuraavan vuoden 2024 rahoituksen tasossa. Sen jälkeen palvelutarpeen kasvu huomioidaan 80 %:sti. Tämä kannustaa hyvinvointialueita tehokkuuteen sote-palvelujen järjestämisessä.

Valtio huomioi rahoituksessa hyvinvointialueille määrättyt uudet tehtävät valtakunnantasoisesti, mutta huomioitavaa on, että rahoitus jakaantuu hyvinvointialueille palvelutarpeen perusteella.

Vuoden 2024 rahoitukseen tulee uusi elementti, yliopistosairaалalisä, joka sisältyy VM:n rahoituslaskelmiin. Kevään laskelmien mukainen rahoitus ei kuitenkaan ole lopullinen vaan laskelmat täsmentyvät syksyllä 2023, kun kuntien vuoden 2022

tilinpäätöstiedot ja valtion vuoden 2024 talousarvio ovat valmiit. Talousarviovalmistelu on hyvinvointialueella haasteellista rahoitustason epävarmuudesta ja jatkuvasta päivittymisestä johtuen.

Investointisuunnitelma 2025-2028 ja lainanottovaltuus

Hyvinvointialuelain mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaan sisällytetään tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi suunnitelman tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa.

Valtioneuvosto päättää vuosittain hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvoston aiemmat päätökset valtuuden määrästä otetaan huomioon lainanottovaltuuden määrässä.

Vuosien 2025-2028 investointisuunnitelmaa aletaan laatia kevään aikana ja se tulee toimittaa ministeriöille vuoden loppuun mennessä. Haasteena kuitenkin on, että lainanottovaltuutta ei todennäköisesti tule tuleville vuosille.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Rahoitus- ja talousjaosto

- merkitsee tiedoksi talousarvion valmistelutilanteen ja antaa ohjeita jatkovalmisteluun
- pyytää lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausunnot toimielinten talousarviotarpeista

Päätös

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti seuraavalla tarkennuksella:

Rahoitus- ja talousjaosto

- merkitsee tiedoksi talousarvion valmistelutilanteen ja antaa ohjeita jatkovalmisteluun
- pyytää lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausunnot talousarviovalmistelusta.

Kehittämis- ja tulevaisuuslautakunta, 26.04.2023, § 19

Valmistelijat / lisätiedot:

Päivi Tarsia

paivi.tarsia@keusote.fi

rahoitus- ja talousjohtaja

Liitteet

1 Kysymykset lautakunnalle talousarviovalmistelusta 26.4.2023

Vuoden 2023 talousarvio

Vuoden 2024 talousarviovalmistelun pohjana on vuoden 2023 talousarvio. Aluevaltuuston 8.12.2022 hyväksymä talousarvio on 65,7 Me alijäämäinen. Talousarviossa valtionrahoitus perustui VM:n vuonna 2022 julkaisemiin laskelmiin ja valmisteluvaiheessa voimassa olleeseen rahoituslakiin. Vuoden 2023 rahoitus määräytyy kuntien vuosien 2021 ja 2022 sote-kustannusten perusteella ja laskemissa vuoden 2022 kustannukset perustuivat kuntien sote-talousarvioihin. Rahoituslakia on muutettu siten, että vuoden 2023 rahoitusta korjaava kertaerä kirjataan vuodelle 2023 eikä vuodelle 2024, kuten talousarvion valmisteluvaiheessa oli. VM on julkaissut 3.3.2023 hyvinvointialuekohtaisen arvion vuoden 2023 rahoituksen kertakorvauksesta. Arvion mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen rahoitus olisi n. 29,3 Me suurempi kuin vuoden 2023 talousarviossa arvioitu rahoitus. Lopullinen vuoden 2023 rahoitus selviää kuitenkin vasta syksyllä 2023, kun kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstiedot on valmiina.

Hyvinvointialueille on tulossa vuonna 2023 n. 350 Me avustusta, josta Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen osuus on n. 12,7 Me. Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki ovat sopineet, että lisärahoituksesta kohdennetaan HUS:lle 25 Me. Tämä huomioiden Keski-uudenmaan hyvinvointialueelle kohdentuva avustus olisi n. 9 Me. Avustusta voi käyttää vuosina 2023-2025 ja alustava arvio on, että vuonna 2023 avustusta käytettäisiin n. 3 Me.

Henkilöstökulujen sopimuskorotukset on varmistuneet ja alustavan arvion mukaan ne aiheuttavat n. 2,9 Me:n kasvun alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Tämä täsmentyy kuitenkin kevään aikana, kun henkilöstöpalveluissa tehdään tarkempia laskelmia korotusten vaikutuksista.

Kun edellä esitetyt asiat huomioidaan, vuoden 2023 talousarvion alijäämä olisi n. 36,3 Me. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella laaditaan ensimmäinen tilinpäätösennuste tammi-maaliskuun perusteella huhtikuussa, joten tässä tarkastelussa ei ole vielä voitu huomioida palvelualueiden ennusteiden mahdollisia poikkeamia talousarvioon verrattuna.

Hyvinvointialuelain mukaan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Mikäli vuoden 2023 tilinpäätös on alijäämäinen, on alijäämä katettava vuoden 2026 loppuun mennessä. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Vuoden 2024 talousarvion lähtökohdat

Ensimmäisissä vuoden 2024 talousarviolaskelmissa on huomioitu seuraavat oletukset suhteessa edellä kerrottuun valtionrahoituksella, avustuksella ja henkilöstökuluilla korjattuun vuoden 2023 talousarvioon:

- asiakasmaksutuottojen kasvu 2 % (maksujen indeksikorotukset v. 2024)
- henkilöstökulujen kasvu n. 2,3 % (perustuu tiedossa oleviin sopimuskorotuksiin)

- palvelujen ostojen hintojen korotukset 5 %
- muiden toimintakulujen kasvu (vuokrat) 5 %
- erikoissairaanhoidon kasvu 3 %
- pelastustoimen kasvu 3,5 %
- rahoitustuotot ja -kulut sekä poistot arvioitu voimassa olevan taloussuunnitelman mukaan

VM on julkaissut ensimmäiset laskelmat vuoden 2024 rahoituksesta ja niiden perusteella valtionrahoitus vuonna 2024 olisi n. 807,1 Me. Valtionrahoituksen määräytymisperiaatteet on esitetty jäljempänä.

Näillä oletuksilla vuoden 2024 talousarvio olisi n. 22,9 Me alijäämäinen. Mikäli vuoden 2023 tilinpäätös olisi 36,3 Me alijäämäinen, olisi kumulatiivinen alijäämä vuoden 2024 lopussa n. 59,3 Me.

Palvelualueiden talousarvioneuvottelut

Talousarvioprosessin mukaisesti ensimmäiset palvelualueiden talousarvioneuvottelut on käyty maaliskuuhun vaihteessa. Neuvotteluissa palvelualueet esittivät alustavia muutostarpeita suhteessa vuoden 2023 talousarvioon. Esitetyt muutostarpeet olivat yhteensä n. 10-10,5 Me, josta henkilöstömuutosten osuus oli n. 5,5-6,1 Me ja muiden muutosten osuus n. 4,4 Me. Osa esitetyistä muutostekijöistä saataneen katettua palvelualueilla ja osa on erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon välistä määrärahan siirtoa. Mikäli kaikki muutostekijät huomioitaisiin, olisi vuoden 2024 talousarvion alijäämä n. 33,4 Me ja vuosien 2023 ja 2024 kumulatiivinen alijäämä lähes 70 Me. Palvelualueiden neuvotteluissa on käyty läpi, ettei valtionrahoitus mahdollista esitettyjä lisäyksiä ja seuraaviin neuvotteluihin onkin annettu tehtäväksi tuoda karsitut esitykset. Tämä edellyttää, että palvelualueet käyvät keskustelua tarkoituksenmukaisimmasta tavasta järjestää palveluja ilman esitettyjä lisäresursseja. Toinen neuvottelukierros käydään toukokuun puoleenväliin mennessä.

Talousarviolaskelmissa ei ole huomioitu valmisteilla olevan hyvinvointialueohjelman toimenpiteitä. Laskelmat osoittavat, että hyvinvointialueohjelman toimenpiteiden tulee olla mittavat, jotta lain määräyksen mukainen alijäämän kattamisvelvoite saadaan täytettyä. Hyvinvointialueohjelma on tarkoitus tuoda päätöksentekoon kesäkuussa ja ohjelman toimenpiteet huomioidaan vuoden 2024 talousarvion kehyksessä, joka tulee päätöksentekoon 20.6.2023.

HUS

HUS:n talousarvion valmistelu etenee yhteistyössä Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin sekä HUS:n kanssa. Parhailaan valmistellaan HUS:n talousarviokehysten periaatteita. Talousarviokehysten ensimmäinen käsittely on johdon yhteistyökokouksessa 18.4.2023. Vuoden 2024 talousarviokehysten ja valmistelun periaatteiden hyväksyntä on HUS:n yhtymäkokouksessa 15.6.2023. Ennen HUS:n yhtymäkokousta hyvinvointialueilla on mahdollisuus antaa lausunto kehyksestä ja valmisteluperiaatteista. HUS:n kehystä tarkistetaan tarvittaessa syksyn 2023 aikana rahoituksen selkiinnyttä.

HUS:n osuus on noin 37 % Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen toimintakuluista. HUS:n kuluvan vuoden talousarvio on laadittu perussopimuksen mukaisesti nollatulokseen. Alustavien arvioiden mukaan tähän pääseminen on haastavaa mm. sote-palkkaratkaisun vuoksi. Vuoden 2024 tilanne on haastava, koska valtionrahoitus

ei mahdollista kasvua. Koska valtionrahoitus on yleiskatteista, tulee erikoissairaanhoidon menojen ylittyminen kattaa peruspalveluista. Tärkeää on, että myös erikoissairaanhoidon pyrkii aktiivisesti toimenpiteillään pysymään kuluvan vuoden talousarviossa sekä hillitsemään tulevien vuosien kasvupaineita. Hyvinvointialueen tulee tehdä tiivistä yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa tuottavuuden parantamiseksi mm. prosesseja ja työnjakoa tarkastelemalla. HUS:n investoinnit vaikuttavat hyvinvointialueiden maksuosuuksiin kasvavien käyttökustannusten sekä poistojen ja rahoituskulujen kautta, joten investointeja tulee tarkastella kriittisesti ja yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa.

Valtionrahoitus

Hyvinvointialueiden rahoitusmallissa sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituspohjaa korotetaan vuosittain arvioidulla palvelutarpeen ja kustannustason kasvulla. Hyvinvointialueiden suurimpana rahoituskriteerinä on THL:n tutkimukseen perustuva sote-palvelutarvekerroin. Sen perusteella määräytyy noin 80 % yleiskatteisesta rahoituksesta. Iän ja sukupuolen vaikutus sote-palvelujen käytöstä aiheutuneisiin suoriin kustannuksiin on vähäinen. Tärkein palvelujen tarvetta selittävä tekijä on sairastavuus. Palvelutarpeen arvioitu kasvu huomioidaan täysimääräisesti sote-uudistuksen voimaantuloavuoden 2023 ja sitä seuraavan vuoden 2024 rahoituksen tasossa. Sen jälkeen palvelutarpeen kasvu huomioidaan 80 %:sti. Tämä kannustaa hyvinvointialueita tehokkuuteen sote-palvelujen järjestämisessä.

Valtio huomioi rahoituksessa hyvinvointialueille määrätyt uudet tehtävät valtakunnantason tasolla, mutta huomioitavaa on, että rahoitus jakaantuu hyvinvointialueille palvelutarpeen perusteella.

Vuoden 2024 rahoitukseen tulee uusi elementti, yliopistosairaalalisä, joka sisältyy VM:n rahoituslaskelmiin. Kevään laskelmien mukainen rahoitus ei kuitenkaan ole lopullinen vaan laskelmat täsmentyvät syksyllä 2023, kun kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstiedot ja valtion vuoden 2024 talousarvio ovat valmiit. Talousarviovalmistelu on hyvinvointialueella haasteellista rahoitustason epävarmuudesta ja jatkuvasta päivittämisestä johtuen.

Investointisuunnitelma 2025-2028 ja lainanottovaltuus

Hyvinvointialuelain mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaan sisällytetään tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi suunnitelman tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa.

Valtioneuvosto päättää vuosittain hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvoston aiemmat päätökset valtuuden määrästä otetaan huomioon lainanottovaltuuden määrässä.

Vuosien 2025-2028 investointisuunnitelmaa aletaan laatia kevään aikana ja se tulee toimittaa ministeriöille vuoden loppuun mennessä. Haasteena kuitenkin on, että lainanottovaltuutta ei todennäköisesti tule tuleville vuosille.

Ehdotus

Esittelijä: Kristiina Kariniemi-Örmälä, integraatiojohtaja

Rahoitus- ja talousjaosto pyytää lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausuntoa vuoden 2024 talousarviovalmistelusta.

Kehittämisen- ja tulevaisuuslautakunta

- merkitsee tiedoksi talousarvion valmistelutilanteen ja antaa lausunnon vuoden 2024 talousarviosta

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti seuraavalla muutoksella:

Kehittämisen- ja tulevaisuuslautakunta:

- Kävi keskustelun ja evästi valmistelijoita talousarvion valmistelusta.
- Merkitsi tiedoksi talousarvion valmistelutilanteen

Rahoitus- ja talousjaosto, 15.06.2023, § 21

Valmistelija / lisätiedot:

Sanna Kaukua

sanna.kaukua@keusote.fi

talouspäällikkö

Liitteet

1 Taloussuunnitelman 2024-2026 kehys

2 Taloussuunnitelman 2024-2026 laadintaohje

Taustaa

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan aluehallitus hyväksyy talousarvion ja -suunnitelman suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Hallintosäännön mukaan hyvinvointialueen taloussuunnitelmakausi on kolme vuotta.

Talouden tilanne vuonna 2023

Vuoden 2023 talousarvio on n. 65,7 Me alijäämäinen. Maaliskuun tilinpäätösennusteen mukaan oman toiminnan toimintakate toteutuu n. 7,3 Me talousarviota heikompana. Erikoissairaanhoidon tilinpäätösennusteen mukaan toimintakate toteutuu n. 6,3 Me talousarviota heikompana. Valtiovarainministeriön uusimpien laskelmien mukaan vuoden 2023 rahoitus toteutuisi n. 29,3 Me talousarviota suurempana. Edellä kerrotun perusteella tilinpäätösennusteen mukainen alijäämä vuonna 2023 olisi noin 50 Me. Vuoden 2023 alijäämä on katettava vuoden 2026 loppuun mennessä.

Vuosi 2024

Vuoden 2024 kehyksen lähtökohtana on vuoden 2023 tilinpäätösennuste (raportoitu rahoitus- ja talousjaostossa 24.5.2023 ja aluehallituksessa 30.5.2023) kuitenkin siten, että oman toiminnan ylitysuuhkaa on pienennetty 5 Me:lla ja erikoissairaanhoidon ylitysuuhkaa 5 Me:lla. Oman toiminnan muutos perustuu rahoitus- ja talousjaoston sekä aluehallituksen päätöksiin pyytää palvelualueita etsimään ja toimeenpanemaan nopeavaikutteisia keinoja vuoden 2023 talousarviossa pysymiseksi. HUS:n vuonna 2023 syntyvää alijäämää ei ole pakko kattaa hyvinvointialueilla vaan HUS-yhtymän on mahdollista kattaa vuonna 2023 syntyvä alijäämä hyvinvointialuelain edellyttämässä määräajassa taloussuunnitelmassaan ajalla 2024-2026.

Korjatun tilinpäätösennusteen mukaisiin lukuihin on omassa toiminnassa vuodelle 2024 huomioitu 6 %:n maksutuottojen kasvu, 2,3 %:n henkilöstökulujen kasvu, 5 % kasvu palvelujen ostoihin ja muihin toimintakuluihin. Näillä muutoksilla oman toiminnan toimintakatteen kasvu korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna olisi noin 3,5 % eli 18,1 Me. Erikoissairaanhoidon toimintakate on n. 278,9 Me, jossa kasvua vuoden 2023 korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna on n. 5,2 % eli n. 13,9 Me. Pelastustoimen toimintakate on n. 16,6 Me, joka on n. 3,5 % ja 0,6 Me vuoden 2023 tilinpäätösennustetta korkeampi. Valtionrahoitus, joka on ministeriön huhtikuisten laskelmien mukaan 807,1 Me, ei mahdollista näin suurta kasvua. Valmisteilla olevan hyvinvointialueohjelman toimenpiteillä tavoitellaan vuonna 2024 n. 10,5 Me:n säästöjä omaan toimintaan. Oman toiminnan muutos vuoden 2024 kehyksessä on n. 1,5 % eli n. 7,6 Me vuoden 2023 korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Erikoissairaanhoidon ja pelastustoimen kehys on edellä kerrotun mukainen.

Aluehallitus käsittelee HUS:n kehystä kokouksessaan 13.6.2023 ja HUS:n yhtymäkokous päättää HUS:n kehyksestä 15.6.2023. Yhtymäkokouksen päätös huomioidaan hyvinvointialueen talousarviovalmistelussa.

Vuoden 2024 alijäämä on kehyksen mukaan n. 21,1 Me ja vuosien 2023-2024 kumulatiivinen alijäämä n. 61,1 Me.

Vuosi 2025

Oman toiminnan lähtökohtainen kasvu on n. 2,3 % vuoden 2024 kehykseen verrattuna. Erikoissairaanhoidon ja pelastustoimen kasvu on n. 2 %. Hyvinvointialueohjelmalla tavoitellaan vuonna 2025 n. 10,5 Me:n säästöjä. Tästä omaan toimintaan on kohdennettu 6,8 Me, erikoissairaanhoidon n. 3,5 Me ja pelastustoimeen n. 0,2 Me. Säästötavoitteet huomioiden oman toiminnan kasvu on n. 1 %, erikoissairaanhoidon n. 0,7 % ja pelastustoimen n. 0,8 % vuoden 2024 kehykseen verrattuna.

Valtionrahoitus on valtiovarainministeriön huhtikuisten laskelmien mukaan n. 841 Me. Kehyksessä valtionrahoitus on kuitenkin arvioitu 853,5 Me:ksi. Ministeriöltä saatujen tietojen mukaan huhtikuussa julkaistuissa pitkän aikavälin laskelmissa ei ole huomioitu vuoden 2023 tilinpäätöksiin perustuvaa vuoden 2025 rahoituksen jälkikäteiskorjausta. Vuosi 2023 vaikuttaa jäävän koko maan tasolla kovasti alijäämäiseksi ja siten on arvioitavissa, että vuodelle 2025 tulee lisärahoitusta jälkikäteiskorjauksen vuoksi. Tällä perusteella kehyksessä rahoitusta on korotettu lähes 1,5 %:lla ministeriön laskelmista.

Vuosi 2025 on kehyksen mukaan n. 16,7 Me ylijäämäinen. Vuosien 2023-2025 kumulatiivinen alijäämä olisi n. 44,5 Me.

Vuosi 2026

Oman toiminnan, erikoissairaanhoidon ja pelastustoimen lähtökohtainen kasvu on 2 % vuoden 2025 kehykseen verrattuna. Hyvinvointialueohjelmalla tavoitellaan n. 9,9 Me:n säästöjä, josta omaan toimintaan kohdistuu n. 6,5 Me, erikoissairaanhoidon n. 3,2 Me ja pelastustoimeen n. 0,2 Me. Oman toiminnan toimintakatteen muutos on hyvinvointialueohjelman toimenpiteet huomioiden n. 0,8 %, erikoissairaanhoidon n. 0,9 % ja pelastustoimen n. 0,8 % vuoden 2025 kehykseen verrattuna.

Valtionrahoitus on ministeriön huhtikuisten laskelmien mukaan vuonna 2026 n. 876 Me. Vastaavasti kuin vuoden 2025 kehyksessä, vuoden 2026 kehyksessä ministeriön arviota on korotettu n. 1,5 %:lla eli n. 13,5 Me:lla.

Vuosi 2026 on kehyksen mukaan n. 44,9 Me ylijäämäinen. Vuosien 2023-2026 kumulatiivinen ylijäämä olisi n. 0,4 Me eli taloussuunnitelma täyttää hyvinvointialuelain tasapainotusvaatimuksen.

Yhteenveto kehyksestä 2024-2026

Kehys on hyvin tavoitteellinen. Kehyksessä on huomioitu hyvinvointialueohjelman toimenpiteitä n. 30,9 Me vuosina 2024-2026. Lisäksi vuoden 2023 tilinpäätösnusteen mukaista ylityshukkaa on karsittu 10 Me:lla. Näiden säästöjen toteutuminen on välttämätöntä, jotta talous saadaan tasapainoon vuoden 2026 loppuun mennessä. Hyvinvointialueohjelma tulee päätöksentekoon syksyllä 2023.

Valtionrahoituksen taso on tässä vaiheessa epäselvä. Vuoden 2023 rahoitus selviää lopullisesti vasta vuoden lopussa, kun laskelmiin saadaan mukaan kuntien vuosien 2022 tilinpäätöstiedot. Vuoden 2024 rahoituslaskelmia päivitetään vielä vuoden 2023 aikana ja vasta loppuvuodesta 2023 saadaan lopulliset arviot vuoden 2024 rahoituksesta. Edellä jo kerrottiin, että ministeriön pitkän aikavälin laskelmat ovat vielä

hyvin alustavia. Rahoituksen epävarmuus hankaloittaa taloussuunnitelman valmistelua merkittävästi.

Taloussuunnitelman valmisteluajataulu

Aluehallitus päättää kehyksestä kokouksessa 20.6.2023. Tämän jälkeen palvelualueet valmistelevat talousarvioesityksensä ja niitä käydään läpi palvelualueiden neuvotteluissa syyskuun puolivälin jälkeen. Johtoryhmän talousarvioseminaari on syyskuun lopussa.

Rahoitus- ja talousjaostossa esitellään lokakuussa talousarviovalmistelun tilannetta ja marraskuussa pidetään sekä aluehallituksen että aluevaltuuston seminaarit, joissa käsitellään hyvinvointialuejohtajan alustavaa talousarvioesitystä. Rahoitus- ja talousjaostoon tuodaan hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 23.11., josta se etenee aluehallituksen kokoukseen 29.11. Aluehallituksen talousarvioesitys etenee aluevaltuuston 14.2. kokoukseen. Vuoden 2024 käyttösunnitelmat käsitellään aluehallituksessa alkuvuodesta 2024.

Palvelujohtajat ja integraatiojohtaja esittelevät alustavia talousarviolinjauksia rahoitus- ja talousjaoston kokouksessa.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Rahoitus- ja talousjaosto esittää aluehallitukselle, että aluehallitus hyväksyy

- vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kehyksen; kehystä tarkastellaan vielä syksyllä, kun uudet valtionrahoituslaskelmat julkistetaan
- taloussuunnitelman laadintaohjeen
- taloussuunnitelman valmisteluajataulun

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan tarkennuksella, että Husin yhtymäkokouksen 15.6. 2023 hyväksymä kehys päivitetään erikoissairaanhoidon osalta.

§ 22**Talouden toteutuma 1.1.-30.4. ja tilinpäätösennuste**

KEUHDno-2023-1999

Valmistelija / lisätiedot:

Laura Aittola

laura.aittola@keusote.fi

laskentapäällikkö

Liitteet

1 Vuoden 2023 toimenpiteet talousarviossa pysymiseksi (003)

Perustelut

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue raportoi talouden toteutumisesta kuukausittain pl. tammi- ja helmikuu sekä heinäkuu. Tammi-kesäkuulta tehdään osavuosikatsaus, joka on kuukausiraporttia laajempi talouden ja toiminnan raportointi. Tammi-maaliskuun tietojen pohjalta laadittu tilinpäätösennuste käsiteltiin rahoitus- ja talousjaostossa 24.5. sekä aluehallituksessa 30.5. Aluehallitus pyysi säästötoimenpiteiden esittämistä talousarviossa pysymiseksi.

Hyvinvointialueen toimintatuotot ajalla 1.1.-30.4.2023 olivat n. 14,2 Me ja toimintakulut n. 274,4 Me. Toimintakate oli n. -260,2 Me. Valtionrahoitusta raportointiajalla kirjattiin n. 225,2 Me. Rahoitustuotot ja -kulut sekä suunnitelman mukaiset poistot huomioiden raportointijakson alijäämä oli n. 36,2 Me.

Tilinpäätösennuste

Tammi-huhtikuun tietojen pohjalta laadittu tilinpäätösennuste oman toiminnan osalta on ennallaan maaliskuun jälkeen laadittuun ennusteeseen nähden.

Erikoissairaanhoidon osalta ennuste on heikentynyt n. 1,9 M € edelliseen ennusteeseen nähden. Ennusteen mukaan hyvinvointialueen toimintakate ylittyy n. 15,3 Me, josta erikoissairaanhoidon ylitys on n. 8 Me ja oman toiminnan ylitys n. 7,3 Me. Pelastustoimen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Hyvinvointialueen johdon sekä strateginen kehittäminen ja tukipalvelut - kokonaisuuden ylityksen arvioidaan olevan n. 1,9 Me ja se johtuu pääasiassa työterveyshuollon palvelujen, Sarastian palvelujen sekä turvallisuuspalvelujen ylittymisestä.

Ikäihmisten ja vammaisten palvelualueella ylitysennuste on n. 1,8 Me ja se kohdentuu vammaispalveluihin. Henkilökohtaisen avun, omaishoidontuen, kuljetuspalvelujen sekä ostettujen asumispalvelujen arvioidaan ylittävän. Vammaispalvelujen hintojen korotukset eivät olleet tiedossa talousarvion laadintavaiheessa ja talousarvioon varatut hinnankorotukset ovat osoittautuneet liian pieniksi.

Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen sekä lasten, nuorten ja

perheiden palvelujen palvelualueen ylitys on n. 2,1 Me. Ylitys aiheutuu lastensuojelun laitoshoidon ylittymisestä. Asiakasmäärät ovat kasvaneet valtakunnallisen trendin mukaisesti.

Terveyspalvelujen ja sairaanhoidon palvelualueella ylitysuhka on n. 1,6 Me. Ylitys johtuu mm. liian optimistisesti arvioituista kuntoutuspalvelujen tuotoista sekä kuntoutuspalvelujen arkitiimin lisähenkilöstön palkkaamisesta. Arkitiimin vahvistamisella pyritään kotiutuksen nopeuttamiseen sekä siirtoviivapäivämaksujen vähentämiseen. Koronasta arvioidaan aiheutuvan n. 0,5 Me kustannukset kuluvana vuonna, pääasiassa näytteenotosta.

Erikoissairanhoidon ylitys n. 8 Me kohdentuu pääasiassa sairaanhoidolliseen palvelutuotantoon.

Valtionrahoitusta on talousarviossa arvioitu saatavan n. 734,8 Me.

Valtiovarainministeriön 4.4.2023 julkaisemien rahoituslaskelmien mukaan vuodelle 2023 valtionrahoitusta saataisiin n. 764,1 Me. Muutos johtuu ns. kertaerästä, joka talousarviovalmisteluvaiheessa on arvioitu vuodelle 2024 rahoituslain mukaisesti. Rahoituslakia on muutettu talousarvion hyväksymisen jälkeen ja kertaerä kirjataan vuodelle 2023. Lopullinen valtionrahoitus selviää vuoden lopulla, kun kuntien vuoden 2022 tilinpäätökset valmistuvat.

Talousarviossa vuoden 2023 alijäämä on n. 65,7 Me. Toimintakatteen n. 15,3 Me:n heikentymisen ja valtionrahoituksen n. 29,3 Me:n paranemisen myötä tilinpäätösennusteen mukainen alijäämä on n. 51,8 Me mukaan lukien Husin alijäämä. HUSilta on syytä edellyttää vuoden 2023 alijäämän kattamista hyvinvointialuelain mukaisesti vuosina 2024–2026.

Aluehallitus käsitellessään 30.5.2023 maaliskuun tilinpäätösennustetta pyysi palvelualueita etsimään erilaisia keinoja talousarviossa pysymiseksi ja rahoitus- ja talousjaosto 24.5.2023 tuomaan säästöesityksiä 15.6. rahoitus- ja talousjaostoon.

Palvelujohtajat esittelevät kokouksessa keinoja talousarviossa pysymiseksi.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Rahoitus- ja talousjaosto merkitsee tiedoksi talouden toteutuman 1.1.–30.4. sekä palvelualueiden esitykset talousarviossa pysymiseksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Muutoksenhakukielto

§18, §19, §20, §21, §22

Muutoksenhakukielto**Muutoksenhakukielto**

Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta. Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä

- päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (hyvinvointialuelaki 141 §),
- hallinnon sisäisestä määräyksestä, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista (laki oikeudenkäynnistä hallintotuomioistuimissa 6§),
- päätöksestä, josta lainsäädännön nojalla ei voi hakea muutosta (lainkohta mainittava erikseen päätöksen perusteluissa) tai
- hankintapäätöksestä, jota ei tehdyn hankinta-oikaisun johdosta muuteta (hankintalaki 126 § ja 132 §).